

Lynne Christine Alice (2003) – превела Србислава Маја Шаховић "Како написати предлог квалитативног истраживања". Превод текста објављујемо уз сагласност издавача, Београдске отворене школе.

Како написати предлог квалитативног истраживања

Највећи део студената и истраживача почетника не процењује добро оно што је потребно за писање предлога пројекта, не због тога што је писање предлога посебно тешко или езотерично, већ зато што су аспекти предлога веома специфични за намеравано истраживање. Често се каже да је "нечије истраживање добро само онолико колико и нечији предлог" и свакако да ће истраживачки процес и извештај који следе из предлога одразити његове добре стране или недостатке. Из овог разлога је најбоље да буде што је могуће јаснији, од почетка, о томе шта је потребно и пожељно у вашем предлогу.

Ваш предлог треба да увери ваше читаоце да знате о чему говорите, да имате потребне вештине да завршите истраживање. Форма и садржај предлога ће зависити од метода који сте изабрали за пројекат. Зато, добра је идеја да почнете прављењем бележака о информацијама које ће вам бити потребне, као и белешке о намерама које имате за истраживање, пре него што дате предлогу званичну форму. Сви предлози имају део генеричког садржаја, као што су:

- Увод, објашњење ваших циљева и предмета за предложено истраживање
- Објашњење метода које желите да користите, са методолошким референцама (или теоретско објашњење метода)
- Цену истраживања или оквир онога што ће бити потребно у смислу опреме и средстава (некада финансијско одељење ваше организације, школа или универзитет, ради овај део планирања истраживања и ви нећете морати да га радите).

Ваш предлог пројекта треба да покаже да ли сте способни да урадите оно што планирате. Они који читају ваш предлог такође ће тражити објашњења

кључних аспеката сваке фазе истраживачког пројекта. Стога, ваш предлог мора такође да покаже да ви и ваш тим имате потребне компетенције, довољне да завршите пројекат успешно. На почетку предлога, када представљате тему и вашу методологију, треба да се концентришете на следеће тачке, без обзира на ваш специфични истраживачки фокус, зато што сви предлози морају да експлицитно одговоре на следећа питања:

- Шта желите да постигнете?
- Зашто то желите да урадите?
- Како ћете то урадити?

Кроз ваш предлог ви треба да убедите нашег читаоца да имате важну и занимљиву истраживачку идеју, да адекватно познајете релевантну литературу, да сте упознати са главним проблемима и да ваша методологија одговара. Лакше је убедити читаоце у вашу тачку гледишта ако је ваше писање кохерентно и прецизно. Добра је идеја коришћење подналова да организујете свој текст. Коришћење подналова није добро само због оних који ће процењивати ваш предлог, помоћи ће и вама да одредите приоритете у вашој аргументацији и анализи и да дате предлогу јасноћу и кохезију.

Предлог треба да има следеће одељке, који су доле описани у терминима садржаја који треба да имају. Можда ће бити потребно да прилагодите ред одељака, ако ваш предлог мора да има официјелни формат:

Наслов

Наслов мора да информише, тако да читалац ”на први поглед” може знати намеру предлога истраживања.

Апстракт

Апстракт је језгровито написан, кратак преглед од неколико стотина речи. Апстракт треба да има језгровите реченице о свакој од следећих ставки:

- Питање истраживања
- Образложење за студију
- Хипотезу (у квантитативним истраживањима)

- Метод/е који/е се користи/е
- Главне налазе.

Не пишите ваш апстракт нејасним језиком или скраћеницама, нека вам циљ буду јасност и сажетост.

Увод

Ваш увод треба да почне исказом о вашим намерама и циљевима у предложеном истраживању. Намера треба да буде написана као један исказ о томе шта ваше истраживање треба да постигне. Циљеви треба да буду кратка листа исказа о томе како намеравате да испуните своју намеру. Ваш увод треба да опише позадину или контекст проблема који истражујете.

Будите пажљиви у томе како изложите проблем истраживања: треба да буде написано убедљиво и да држи пажњу читаоца. Не постоје правила о томе како треба да опишете проблем који истражујете, али ако се ослањате у потпуности на дугачак преглед литературе да бисте убедили читаоца у његов значај, он ће вероватно изгубити нит. Ваш приказ проблема треба да буде смештен у кратком прегледу теме. Треба да дате кратак преглед историјске основе вашег проблема, али такође и образложење зашто је важан у контексту текућих истраживачких окупација. Идентификујте ко су главни људи који су писали о теми и који је тренутно истражују. Кратко се осврните на кључне публикације из ове области.

Да закључимо, ваш увод треба да почне генералним излагањем о области теме, после чега треба да следи фокус на проблем који ви намеравате да истражите, и онда треба да дате образложење и оправдање за предложену студију. Генерално, увод треба да садржи следеће:

- Излагање проблема који се истражује; сврху студије
- Бекграунд информације; контекст за питање које истражујете
- Образложење за студију коју предлагете, тако да покаже зашто је потребно урадити је. Такође треба да опишете ко је намеравана публика за ваше истраживање, то јест шта мислите ко би био најзаинтересованији за резултате вашег истраживања

- Опис идеја и проблема којима ћете се бавити у истраживању
- Идентификацију и опис феномена који ћете истраживати
- Хипотезу или теорију (обично само у квантитативним истраживањима, у експлораторним, етнографским или феноменолошким истраживањима пре ћете имати више елаборирана питања истраживања но хипотезу)
- Опис ограничења и домет вашег истраживања. Ово даје фокус вашој предложеној теми, описивањем чиме ћете се бавити а чиме нећете
- Дефинисање кључних концепата (ово можда неће бити обавезно).

Преглед литературе

Треба да проверите да ли се од вас тражи да укључите овај одељак у Увод или да га дате одвојено. У основи, ово је темељно излагање литературе која је релевантна и која се односи на тему. Ваш преглед ће показати да имате одрживу тему и да сте упознати са свим потребним основама за вашу студију, како теоретским тако и емпиријским. Преглед литературе треба такође да покаже да можете критички да процените и интегришете синтезу постојеће литературе у ваш предлог теме. Они који процењују ваш предлог читаће преглед да би одредили како добро сте у стању да развијете и прилагодите постојећу литературу у модел за вашу студију. Ваш преглед такође треба да покуша убедити вашег читаоца да ваше истраживање може допринети литератури о тој теми.

Ваши прегледи литературе треба да садрже следеће елементе:

- Јасну организацију и структуру
- Фокус и кохеренцију
- Јасан и концизан језик
- Навођење релевантне литературе
- Критичку евалуацију наведених радова
- Опис скорашњих кретања.

Организујте свој преглед литературе тако да стимулише читаоца. Покушајте да пренесете свој ентузијазам за пројекат. Можете користити поднаслов и

поделе да бисте имали ред и били кохерентни. Покушајте да водите читаоца од вашег сажетог излагања о области до повезаних тема и других истраживачких перспектива, као, на пример, у овом прегледу:

Преглед литературе: Напуштање беба у Југоисточној Европи

- a. *Излагање теме*
- b. *Садашњи истраживачки налази у тој области*
 - i. *Локални истраживачки тимови*
 - ii. *Истраживања која су финансирани међународни донатори*
 - iii. *Кључни истраживачи у овој области*
- c. *Текући налази у другим деловима света*
- d. *Проблеми социоекономског статуса у вези са темом*
 - i. *''Материјални узроци''*
 - ii. *Евалуација преконфликтних и постконфликтних узрока феномена*
- e. *Проблем културалних перспектива конфликта*
 - i. *Етничке разлике и културалне традиције*
 - ii. *Претпоставке у међународним резултатима истраживања*
- f. *Проблем полних разлика*
 - i. *Различита објашњења*
- g. *Текућа истраживања о теми*
- h. *Проблеми и значај*
- i. *Где се предложено истраживање уклапа*

Метод

Одељак о методи је веома важан јер говори вашем саветнику или истраживачком одбору о томе како планирате да се бавите проблемом вашег истраживања. Овај одељак треба да опише и ваш план рада и све неопходне активности да би се завршио ваш пројекат. Некада се очекује да напишете посебан одељак ''методологија'' у коме ћете показати разумевање теоретског основа

методологије коју намеравате да користите. Ако се не тражи да буде посебан одељак, треба да буде уграђен у одељак ”метод”. Овај одељак треба да покаже да је ваша методологија одговарајућа, да сте изабрали метод који одговара и да разумете *како* да урадите истраживање. Јасан и добро написан одељак о методи такође ће имати довољно информација да омогући другом истраживачу да понови или да надогради метод и приступ који сте ви користили. У неким предлозима истраживања, можда ћете такође морати да покажете како сте могли да урадите истраживање користећи различите или алтернативне методе, да бисте оправдали коришћење метода који ви предлагете.

Етика

Морате мислити о етичким импликацијама вашег истраживања. Највећи део универзитета и истраживачких институција тражи од истраживача да поднесу апликацију у којој је показано да су истраживачи узели у обзир могуће етичке проблеме у свом раду, без обзира да ли тај рад укључује или не укључује интервјуисање или ”експеримент” са живим субјектима. Главни проблеми о којима треба да размислите јесу како да заштите поверљивост и приватност и вас и субјеката вашег истраживања. У текстуалном истраживању, морате показати да сте следили и поштовали било који од копирајт или правних захтева који су могли да одреде ваш приступ и коришћење материјала за истраживање. Морате одредити да ли ће људска права или добробит људи бити угрожени вашим истраживањем. Ако ваше истраживање може утицати на друге на било који начин, ово мора бити расправљено и морају бити направљени планови за заштиту њихових интереса. Не треба да избегавате истраживање тема које на први поглед изгледају препуне етичких недоумица. Искористите прилику у етичкој апликацији да научите како да се носите са таквим тешким питањима, зато што су она веома уобичајена у квалитативним емпиријским истраживањима. Ако вам је потребно одобрење етичког одбора, треба да укључите ову документацију у ваш предлог.

Ако ваше истраживање укључује људске субјекте, треба да обезбедите информативни формулар и формулар о сагласности за ваше испитанике. Формулар

са информацијама је сажета изјава о вашем супервизору, донатору или спонзору.

Типични формулар о сагласности укључиће следеће елементе:

- Објашњење циља истраживања
- Име истраживача и онога ко је одобрио истраживање
- Објашњење о томе на који начин су субјекти изабрани за истраживање
- Очекивано трајање учешћа субјекта
- Опис процеса истраживања и процедура које ће бити коришћене
- Идентификацију било које процедуре која је експериментална
- Опис користи за субјекта или друге који се може очекивати из истраживања
- Опис било ког ризика по субјекта
- Изјаву да је учешће субјекта добровољно
- Изјаву да се субјект може повући из истраживања у било које време и да то неће утицати на било коју корист коју би иначе имао или да неће бити кажњен због повлачења из истраживања
- Изјаву која описује границу, ако постоји, до које ће подаци који идентификују субјекта бити чувани
- Објашњење кога контактирати за информације о студији
- Контакте истраживача или онога ко је одобрио студију

Језик пристанка мора бити разумљив и писан на нивоу субјектовог разумевања. Можда ћете морати да размишљате о томе да обезбедите копије на сваком језику који је релевантан за ваше истраживање.

Временски распоред

Иако се често не тражи да напишете распоред за ваше истраживање, добра је идеја да то урадите. Ако га укључите у ваш предлог, показаће како сте организовани, барем на почетку! Треба да будете спремни да допуњујете ваш распоред редовно, уз консултације са вашим супервизором или колегама истраживачима. Никада није могуће предвидети све околности до којих ће доћи током процеса истраживања, тако да вам распоред помаже да се осећате и изгледате што је могуће спремније. Почните ваш распоред од предложеног датума завршетка и радите га уназад до датума када треба да почне пројекат. На пример:

Распоред:

Тромесечна студија посматрања испитаника у приштинском кварту

16-30. септембра 2002. Усвојен је предлог и етичко објашњење је написано и одобрено

1-15. октобра. Почиње посматрање са три изабрана балкона, три пута недељно сваке недеље. Узимање бележака и фотографисање.

16-31. октобра 2002. Посета отвореним пијацама и радњама на три места, три пута недељно (око 9 сати укупно). Наставак посматрања са балкона.

1-16. новембра. Посета школском дворишту и улазима (осматрачка тачка је кафе) сваког дана. Наставља се осматрање са балкона и посматрање пијаца.

16. децембар 2002. Завршетак студије. Почиње писање.

16. јануар 2003. Завршетак и подношење пројекта.

Овај распоред показује само предложене активности, локације, и време сваког дела студије.

Ограничења

Да бисте уверили оне који вас процењују у потенцијал вашег истраживања, треба да пишете сигурно и без преувеличавања вредности пројекта. Да бисте то добро урадили, потребно је да наведете ограничења и слабости истраживања. Ограничења су оно што намеравате и оно што не намеравате да покријете у истраживању, и такође треба да укључите време и финансијска ограничења и било које рестрикције које постоје у раду.

Закључак и референце

Завршите предлог прегледом и резимеом, који понављају проблеме истраживања, описују ко ради истраживање, шта се надате да ћете открити и како ћете то урадити. Ваш предлог треба да се заврши листом референци које сте користили и треба да укључите копије документације, нпр. упитнике, етичку апликацију, ако планирате да их користите.

Ово је чек-листа која ће вам помоћи да избегнете уобичајене грешке при писању предлога

- Уклапа се у распоред и садржај који тражи моје одељење или професор?
- Да ли су циљеви и предмети јасно исказани?
- Да ли постоји адекватан фокус на питање које се истражује?
- Да ли сам обезбедио адекватан контекст да бих уоквирио питање које се истражује?
- Да ли је преглед литературе кохерентан и систематичан?
- Да ли сам испитао ограничења истраживања?
- Да ли сам цитирао главне студије?
- Да ли су споменути сви постојећи релевантни теоретски и емпиријски доприноси?
- Да ли је развијена кохерентна и убедљива аргументација за предлог истраживања?
- Да ли има довољно детаља о свим релевантним проблемима, укључујући етику, временски распоред и буџет истраживања?
- Да ли сам укључио предложени упитник?
- Да ли је листа референци тачна и одговарајућа?

На крају, увек је добра идеја продискутовати о вашем предлогу пројекта са вашим супервизором, или са пријатељем или колегом који је искуснији у писању предлога пројекта. Иако, како сам рекла на почетку, формат вашег предлога зависи од теме и можда од тога ко финансира ваше истраживање, сви предлози истраживања деле исти садржај и све проблеме о којима сам говорила у овом кратком уводу. Срећно!

Предлози за даље читање

Ваш први корак треба да буде да сазнате да ли форма вашег предлога мора да буде у складу с формом коју је одредио ваш супервизор или универзитет. Највећи део добрих уџбеника о квалитативном истраживању имаће све

информације које су вам потребне да планирате оквир вашег предлога. Следеће књиге дају специјализованије информације:

1. Punch, Keith, *Developing effective research proposals* (London: Sage, 2000).
2. Locke, Lawrence F., *Proposals that work: a guide for planning dissertations and grant proposals* (Thousand Oaks, California: Sage, 2000).
3. Robson, Colin, *Real world research: a resource for social scientists and practitioner-researchers* (Oxford, UK; Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 2002).
4. Ogden, Thomas E., *Research proposals: a guide to success* (San Diego, California: Academic Press, 2002).